



Полтавський державний аграрний університет
Департамент культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Стан та перспективи розвитку
рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний
та інноваційний аспекти»**

м. Полтава, 15 травня 2025 р.

*Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України:
природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти:
збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 травня 2025 р.)*

УДК [338.48+379.8](082)

С77

Рекомендовано до друку вченою радою факультету обліку та фінансів Полтавського державного аграрного університету (протокол № 7 від 14.04.2025 р.).

Редакційна колегія

– **Безкровний Олександр Валентинович**, к. е. н., доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Городянська Лариса Володимирівна**, к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств Державного університету «Київський авіаційний інститут»;

– **Сгорова Олена Володимирівна**, к. е. н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Зоря Олексій Петрович**, д. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

– **Каролоп Олена Олександрівна**, к. пед. н., доцент кафедри професійної освіти, ресторанного і туристичного бізнесу Луганського національного університету імені Тараса Шевченка;

– **Логвін Михайло Михайлович**, к. геогр. н., доцент, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу Полтавського університету економіки і торгівлі;

– **Перерва Петро Григорович**, д. е. н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»;

– **Федорченко Лілія Вікторівна**, заступник директора Департаменту - начальник управління розвитку туризму, музейної справи та охорони культурної спадщини Департаменту культури і туризму Полтавської ОВА;

– **Шевчук Сергій Миколайович**, д. геогр. н., професор, завідувач кафедри геоматики, землеустрою та планування територій Полтавського державного аграрного університету.

Стан та перспективи розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України: природний, соціальний, економічний та інноваційний аспекти : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 15 трав. 2025 р.). Полтава : ПДАУ, 2025. 222 с.

До збірника ввійшли результати теоретичних та прикладних досліджень природного, соціального, економічного та інноваційного аспектів стану та перспектив розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України. Матеріали надруковані в авторській редакції. Редакційна колегія може не розділяти поглядів авторів. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів

© Полтавський державний аграрний університет

Кулібаба Анастасія,

здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

Науковий керівник: **Краснікова Оксана**, к. е. н., доцент

НАПРЯМКИ РОЗШИРЕННЯ ПРИСУТНОСТІ УКРАЇНИ НА СВІТОВОМУ РИНКУ ТУРИСТИЧНИХ ПОСЛУГ

У контексті глибоких структурних змін в національній економіці та прагнення до збільшення обсягів послуг і створення доданої вартості відповідно до принципів сталого розвитку, зростає значущість туристичного ринку як чинника активізації національного господарства. Туризм сприяє як прямому, так і опосередкованому пожвавленню економіки.

Прямий економічний ефект туристичної галузі проявляється у зростанні надходжень до бюджетів різних рівнів, збільшенні ВВП, а також у створенні нових робочих місць у туристичному секторі. Ці чинники сприяють підвищенню рівня зайнятості та створюють умови для зменшення рівня бідності серед населення. Натомість опосередкований вплив туризму є ще масштабнішим і має вищу економічну ефективність. Його сутність полягає в активізації суміжних секторів економіки, що забезпечують туристів товарами та послугами. Усі витрати туристів під час подорожей трансформуються в доходи підприємств, які надають відповідні послуги або продукти. Чим більш значними й різноманітними є ці витрати, тим сильніший мультиплікативний ефект туризму на загальний соціально-економічний розвиток країни та на рівень зайнятості населення [1].

Отже, ринок туристичних послуг забезпечує зростання та розвиток національної економіки.

На початку XXI ст. подальше ускладнення суспільного поділу праці,

позитивна динаміка макроекономічних показників та структурні зрушення в економіці стали основою для активного зростання туристичної галузі. Значну роль у цьому процесі відіграли сучасні інформаційні технології, які забезпечили тісну взаємодію між усіма учасниками ринку туристичних послуг: споживачами, туристичними агентами, готельєрами, транспортними компаніями та іншими операторами.

Сьогодні туризм дедалі більше перетворюється на економіку вражень, де саме емоції та досвід подорожей виступають товаром, що активно купується і продається. Це спричиняє трансформацію механізмів ціноутворення, методів комунікації з клієнтами, форм організації послуг, а також стимулює появу нових видів туризму – таких як екологічний, релігійний, індустріальний тощо.

Урядові структури дедалі більше визнають значення туризму як стратегічного сектора економіки, що знаходить відображення в прийнятті державних програм і ініціатив на підтримку галузі. Така увага до туризму вимагає перегляду його ролі у глобальному економічному розвитку.

Попри наявність дестабілізуючих факторів - фінансово-економічні кризи, терористичні загрози, затяжні конфлікти, воєнні дії та стихійні лиха - попит на подорожі залишається стабільно високим. Це свідчить про низьку еластичність попиту на туристичні послуги: для значної частини населення відпустка є невід'ємною складовою споживчого бюджету. Навіть у періоди економічної нестабільності багато людей скорочують витрати на інші потреби, але не відмовляються від подорожей.

Сучасна туристична індустрія, включаючи сферу гостинності, розвивається під впливом цих тенденцій. Попри домінування внутрішнього туризму в окремих регіонах, міжнародні подорожі також зберігають високу динаміку.

Загалом, спектр туристичних послуг значно розширився, що є наслідком тривалої еволюції туристичної сфери, її адаптації до нових умов і зростаючих потреб суспільства.

Наразі існують наступні види туризму:

- культурно-історичний туризм, який охоплює історичні міста, замки, музеї, фестивалі;
- природний туризм включає Карпати, Чорне море, національні парки;
- гастрономічний туризм: фестивалі, національна кухня, винні тури;
- релігійний туризм: паломницькі маршрути, святині, монастирі;
- активний туризм: гірськолижні курорти, водні види спорту, сплави;
- медичний туризм: санаторії, лікувальні води, оздоровчі комплекси.

Розширення присутності України на світовому ринку туристичних послуг потребує наступних дій: модернізація транспортної системи (аеропорти, залізничні сполучення, автодороги, міський транспорт); збільшення кількості авіарейсів, залучення лоукостерів; розширення готельної мережі (від бюджетних хостелів до п'ятизіркових готелів); розвиток альтернативних варіантів розміщення (еко-готелі, кемпінги, приватні садиби); покращення туристичної логістики та створення транспортних хабів; будівництво сучасних туристичних комплексів, центрів дозвілля та рекреаційних зон; проведення міжнародних рекламних кампаній; участь у туристичних виставках та форумах; співпраця з міжнародними медіа, блогерами та інфлюенсерами; створення єдиного туристичного порталу з інформацією про маршрути, бронювання, події; використання цифрового маркетингу та соціальних мереж; розвиток сувенірної продукції, що популяризує українську культуру [2].

Це повинно здійснюватися завдяки комплексному підходу: інвестиції в інфраструктуру, активна міжнародна промоція, створення нових туристичних продуктів, спрощення доступу для іноземців та покращення сервісу. Розвиток цифрових технологій, підтримка регіонального туризму та екологічна стійкість стануть ключовими факторами успіху. Крім того, необхідно забезпечити стратегічне планування у сфері туризму, залучити міжнародний досвід та посилити співпрацю з європейськими партнерами. Важливу роль відіграватиме розвиток

внутрішнього туризму, що стане основою для сталого зростання галузі. Послідовна політика, державна підтримка та участь бізнесу сприятимуть формуванню конкурентоспроможного та привабливого туристичного середовища в Україні.

Реалізація вищезазначених напрямків сприятиме не лише економічному розвитку країни, а й покращенню її міжнародного іміджу. Туризм стане важливим фактором культурного обміну, інтеграції України у світову спільноту та створення нових можливостей для місцевих громад.

Список використаних джерел

1. Коваль І. Розвиток туризму в Україні: теоретичні аспекти та практичні рекомендації. Київ : Наукова думка, 2019.
2. Гармаш С. В. Туризм як один з основних напрямків розвитку вітчизняної економіки. *Проблеми формування та розвитку інноваційної інфраструктури: матеріали 5-ї Міжнар. наук.-практ. конф. (23-25 травня 2019 р.).* Львів : Львівська політехніка, 2019. С. 477.